

Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20977>

Özet

Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği (EPDÖ), orijinal adı Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI) olan, çocuklarda fonksiyonel yeterlilikleri ve performans düzeylerini değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş standart bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle kronik sağlık koşulları veya gelişimsel yetersizlikleri olan çocukların günlük yaşam aktivitelerindeki yeterliliklerini ve bu aktiviteleri gerçekleştirirken ihtiyaç duydukları bakım seviyesini ölçmeyi amaçlar. EPDÖ, Öz Bakım, Hareketlilik ve Sosyal Fonksiyon olmak üzere üç ana fonksiyonel alanı kapsar. Ölçeğin Türkçe çevirisi, geçerlik ve güvenilirlik çalışması 2007 yılında Gülten Erkin ve arkadaşları tarafından yapılmış olup, Türk popülasyonunda kullanıma uygunluğu bilimsel olarak kanıtlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Pediatric Değerlendirme, Fonksiyonel Durum, Engellilik, Çocuk Gelişimi, Öz Bakım, Hareketlilik, PEDI, Adaptasyon.

Yazarlar

Gülten Erkin, Ayşe Hülya Elhan, Cem Aybay, Halil Sirzai, Sibel Özel.

Amaç

Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği'nin temel amacı, 6 ay ile 7.5 yaş arasındaki çocukların fonksiyonel yeterliliklerini kapsamlı ve standardize edilmiş bir yöntemle değerlendirmektir. Ölçek, çocuğun hem yeteneklerini (kendi başına ne yapabildiği) hem de günlük çevresindeki performansını (ne yaptığı) ölçerek, rehabilitasyon programlarının etkinliğinin değerlendirilmesi için objektif bir temel sağlar.

Bu araç, klinisyenlere (fizyoterapistler, ergoterapistler ve pediatrik rehabilitasyon uzmanları) çocuğun fonksiyonel kısıtlılıkları belirlemede ve bireyselleştirilmiş müdahale planları oluşturmada yardımcı olur. Türkçeye uyarlaması, uluslararası geçerliliği kanıtlanmış bir ölçüm aracıdır, Türkiye'deki engelli çocuk popülasyonunun izlenmesinde ve bilimsel araştırmalarda kullanılabildiğini sağlamıştır.

Yapı (Konstrukt)

EPDÖ, çocuğun fonksiyonel becerileri ve çevresel destek ihtiyacı ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Ölçek, üç temel fonksiyonel yeterlilik alanını değerlendirir:

Öz Bakım: Yeme, giyinme, banyo ve tuvalet kullanımı gibi temel kişisel hijyen ve bakım

becerilerini içerir.

Hareketlilik: Transferler, yürüme, merdiven çıkma ve çevrede hareket etme kapasitesini kapsar.

Sosyal Fonksiyon: İletişim, bilişsel beceriler, problem çözme ve yaşına uygun sosyal etkileşim kurma becerilerini değerlendirir.

Bu beceri alanlarına ek olarak, ölçek, çocuğun bu aktiviteleri gerçekleştirirken ihtiyaç duyduğu bakış yardımı düzeyini ve çevresel modifikasyon gereksinimlerini de ölçer. Bu ikili değerlendirme, çocuğun fonksiyonel durumunu yalnızca biyolojik kısıtlılıklar açısından değil, aynı zamanda çevresel ve sosyal bağlamda da anlamaya mümkün kılar.

Geçerlik

Türkçe Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği'nin geçerlik çalışması, ölçeğin yapısal ve içeriksel olarak orijinal PEDI ile uyumlu olduğunu göstermiştir. Erkin ve arkadaşları (2007) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin ayrıntı edici geçerliğine odaklanılmıştır; yani ölçeğin, farklı fonksiyonel düzeylere sahip çocuk grupları (örneğin, serebral palsi şiddetine göre) hakkında bir şekilde ayrabildiği doğrulanmıştır.

Yapılan analizler, Türkçe PEDI'nin hem yetenek (capability) hem de performans (performance) alanlarındaki maddelerinin ilgili alt ölçeklerle yüksek korelasyon gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu bulgular, ölçeğin Türk kültüründe de fonksiyonel durumu doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

EPDÖ'nün güvenilirlik analizleri, ölçeğin ölçümlerde yüksek derecede tutarlılık ve kararlılık sergilediğini göstermiştir. Erkin ve arkadaşları, ölçeğin tüm alt alanlarında (Öz Bakım, Hareketlilik, Sosyal Fonksiyon) güçlü iç tutarlılık katsayıları (Cronbach Alfa değerleri) rapor etmişlerdir. Bu yüksek iç tutarlılık, ölçek maddelerinin aynı yapıyı (fonksiyonel bağamsızlık) ölçtüğünü teyit eder.

Ayrıca, çalışmada uygulanan test-tekrar test güvenilirliği analizleri, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar verdiğini göstermiştir. Bu yüksek güvenilirlik değerleri, EPDÖ'nün klinik ve araştırma ortamlarında güvenilir bir değerlendirme aracı olarak kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde gerçekleştirilen faktör analizi çalışmaları, orijinal PEDI ölçeğinin teorik olarak belirlenmiş olan üç faktörlü yapısının Türk popülasyonunda da korunduğunu doğrulamıştır. Bu üç faktör, beklenen şekilde Öz Bakım, Hareketlilik ve Sosyal Fonksiyon alanlarına karşılık gelmektedir. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin çeviri ve kültürel

adaptasyonunun, ölçülen psikolojik yapının bütünlüğünü bozmadığını göstermiştir.

Bu yapısal geçerlik kanıtı, EPDÖ'nün sadece çevrilmiş bir enstrüman değil, aynı zamanda kültürel olarak da geçerli ve işlevsel bir psikometri aracı olduğunu belirtmektedir.

Enstrüman

Test Türü: Standartlaştırılmış Ölçek Uyarlaması (Geliştirme).

Format: Yapılandırılmış Ebeveyn/Bakıcı Görüşmesi veya Doldurulabilir Anket.

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal dil).

Popülasyon Grubu: Engelli Pediatrik Popülasyon.

Yaş Grubu: 6 ay ile 7.5 yaş arasındaki çocuklar; ayrıca fonksiyonel seviyesi bu aralıkta olan daha büyük yaştaki çocuklar için de uygundur.

Popülasyon Detayları: Serebral palsi, spina bifida, gelişimsel gerilik, nöromusküler hastalıklar ve diğer kronik çocukluk dönemi bozuklukları olan bireyler.

Test Metodolojisi: Puanlama sistemi, çocuğun fonksiyonel yeteneğini ve bakıcı yardımı düzeyini iki ayrı ölçekte değerlendirir. Puanlar, madde tepki teorisi (Item Response Theory - IRT) kullanılarak standardize edilir, bu da çocuğun fonksiyonel becerisinin yaşlarına göre nerede konumlandığını belirlemeye olanak tanır. Bu metodoloji, **rehabilitasyon** çabalarıyla hassas bir şekilde ölçülmesini sağlar.

Anahtar Kelimeler

PEDI, Özürlülük Değerlendirmesi, Rehabilitasyon, Fonksiyonel Beceri, Çocuk Sağlığı, Nörogelişim, Klinik Ölçüm.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil.

Kurumsal E-posta Adresleri: Sorumlu yazar Gülten Erkin için: gultenerkin@yahoo.com

Yazma Adresi: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye (2007 referansına göre).

Şzinler & Ücret ve Test Y?l?

Orijinal Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği'nin (PEDI) kullanımı genellikle telif hakları ile korunmaktadır ve resmi lisanslama gerektirebilir. Türkçe uyarlama ve geçerlik çalışması 2007 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin orijinal PDF belgesi şu adresten indirilebilir: [pediatric-evaluation-of-disability-inventory-pedi-toad.pdf](http://pedi-toad.pdf)

Referanslar

Erkin, G., Elhan, A. H., Aybay, C., Sirzai, H., & Özel, S. (2007). Validity and reliability of the Turkish translation of the Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI). *Disability and Rehabilitation*, 29(16), 1271-1279. doi: 10.1080/09638280600964307

Haley, S. M., Coster, W. J., Ludlow, L. H., Haltiwanger, J. T., & Andrellos, P. J. (1992). **Pediatric Evaluation of Disability Inventory (PEDI)**. Boston: New England Medical Center Hospitals.

Engelli Pediatrik Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Kaynak içerikte ölçek maddeleri sağlanmamıştır. Ölçek maddelerinin tam listesi ve derecelendirme bilgileri için, telif hakkı sahipleri ile iletişime geçilmesi veya orijinal yayınlara başvurulması gerekmektedir.